

Näyttötutkinnon perusteet

**KULTAAJAMESTARIN
ERIKOISAMMATTITUTKINTO
2008**

© Opetushallitus 2008

Taitto: Pirjo Hilkkü

Painopaikka: Edita Prima Oy

Helsinki, 2008

ISBN 978-952-13-3963-9 (nid.)

ISBN 978-952-13-3964-6 (pdf)

Dno 34/011/2008
MÄÄRÄYS Velvoittavana
noudatettava
Päivämäärä 4.12.2008
Voimassaoloaika 15.12. 2008 alkaen toistaiseksi
Säännökset joihin toimivalta
määräyksen antamiseen perustuu
L 631/1998 13 § 2 mom
Kumooa määräyksen 3.4.1998 nro 11/011/1998
Muuttaa määräystä

KULTAAJAMESTARIN ERIKOISAMMATTITUTKINNON PERUSTEET

Opetushallitus on päättänyt kultaajamestarin erikoisammattitutkinnon perusteista, joita on noudatettava 15.12.2008 lukien toistaiseksi. Ennen tämän määräyksen voimaantuloa aloitetut tutkintosuoritukset voidaan saattaa loppuun perusteiden dno 11/011/1998 mukaisesti 31.12.2010.

Tutkintotoimikunta ja tutkinnon järjestäjä eivät voi jättää noudattamatta tutkinnon perusteita tai poiketa niistä.

Järjestettäessä näyttötutkintoon valmistavaa koulutusta koulutuksen järjestäjä päättää koulutuksen sisällöstä ja järjestämisestä tutkinnon perusteiden mukaisesti. Koulutukseen osallistuvalla tulee osana koulutusta järjestää mahdollisuus suorittaa näyttötutkinto.

Pääjohtaja

Timo Lankinen

Opetusneuvos

Hanna Ketonen

SISÄLLYSLUETTELO

1	Luku	
	NÄYTTÖTUTKINNOT	7
	1 § Näyttötutkintojen järjestäminen	7
	2 § Näyttötutkinnon suorittaminen	7
	3 § Näyttötutkinnon perusteet	7
	4 § Henkilökohtaistaminen näyttötutkinnossa	8
	5 § Ammattitaidon arviointi näyttötutkinnossa	8
	6 § Todistukset	9
	7 § Näyttötutkintoon valmistava koulutus	9
2	Luku	
	KULTAAJAMESTARIN ERIKOISAMMATTITUTKINNON MUODOSTUMINEN	10
	1 § Tutkinnon osat	10
3	Luku	
	KULTAAJAMESTARIN ERIKOISAMMATTITUTKINNOSSA VAADITTAVA AMMATTITAITO JA ARVIOINNIN PERUSTEET	11
	1 § Kultaajamestarin työmenetelmät	11
	a) Ammattitaitovaatimukset	11
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	11
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	14
	2 § Kullatun kohteen korjaus ja sen dokumentointi	14
	a) Ammattitaitovaatimukset	14
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	14
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	16
	3 § Esimiehenä toimiminen	16
	a) Ammattitaitovaatimukset	16
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	16
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	18
	4 § Yrittäjyys	19
	a) Ammattitaitovaatimukset	19
	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit	19
	c) Ammattitaidon osoittamistavat	21

NÄYTTÖTUTKINNOT

1 § Näyttötutkintojen järjestäminen

Opetushallituksen asettamat, työnantajien, työntekijöiden, opettajien ja tarvittaessa itsenäisten ammatinharjoittajien edustajista koostuvat tutkintotoimikunnat vastaavat näyttötutkintojen järjestämisestä ja valvonnasta sekä antavat tutkintotodistukset. Tutkintotoimikunnat tekevät sopimuksen näyttötutkintojen järjestämisestä koulutuksen järjestäjien ja tarvittaessa muiden yhteisöjen ja säätiöiden kanssa. Näyttötutkintoja ei saa järjestää ilman voimassa olevaa, tutkintotoimikunnan kanssa solmittua järjestämissopimusta.

2 § Näyttötutkinnon suorittaminen

Näyttötutkinto suoritetaan osoittamalla hyväksytysti tutkinnon perusteissa vaadittu osaaminen tutkintotilaisuuksissa käytännön työssä ja toiminnassa. Jokainen tutkinnon osa on arvioitava erikseen. Arvioinnin tekevät työnantajien, työntekijöiden ja opetusalan edustajat yhdessä. Aloilla, joilla itsenäinen ammatinharjoittaminen on tyypillistä, myös tämä taho otetaan huomioon arvioijien valinnassa. Lopullisesti arvioinnin hyväksyy tutkintotoimikunta. Tutkintotodistus voidaan antaa, kun kaikki tutkinnon suorittamiseksi määrätty tutkinnon osat on suoritettu hyväksytysti.

3 § Näyttötutkinnon perusteet

Tutkinnon perusteissa määritellään tutkintoon kuuluvat osat ja mahdollisesti niistä muodostuvat osaamisalat, tutkinnon muodostuminen, kussakin tutkinnon osassa vaadittava ammattitaito, arvioinnin perusteet (arvioinnin kohteet ja kriteerit) ja ammattitaidon osoittamistavat.

Tutkinnon osa muodostaa ammatin osa-alueen, joka voidaan erottaa luonnollisesta työprosessista itsenäiseksi arvioitavaksi kokonaisuudeksi. Tutkinnon osissa määritellyissä ammattitaitovaatimuksissa keskitytään ammatin ydintoimintoihin, toimintaprosessien hallintaan ja kyseessä olevan alan ammattikäytäntöihin. Niihin sisältyvät myös työelämässä yleisesti tarvittavat taidot, esimerkiksi sosiaaliset valmiudet.

Arvioinnin kohteet ja kriteerit on johdettu ammattitaitovaatimuksista. Arvioinnin kohteilla ilmaistaan ne osaamisen alueet, joihin arvioinnissa kiinnitetään erityistä huomiota. Kohteiden määrittäminen helpottaa myös ammattitaidon arviointia asianomaisesta työtoiminnasta. Arvioinnin tulee kattaa kaikki tutkinnon perusteissa määritellyt arvioinnin kohteet. Arvioinnin kriteerit määrittelevät hyväksyttävän suorituksen laadullisen ja määrällisen tason.

Ammattitaidon osoittamistavat sisältävät tutkinnon suorittamiseen liittyviä tarkentavia ohjeita. Ammattitaito osoitetaan pääsääntöisesti todellisissa työtehtävissä

ja toimissa. Ammattitaidon osoittamistavat voivat sisältää mm. ohjeita siitä, kuinka tutkintosuoritusta voidaan tarvittaessa täydentää, jotta kaikki ammattitaitovaatimukset tulevat kattavasti osoitetuiksi.

4 § Henkilökohtaistaminen näyttötutkinnoissa

Henkilökohtaistamisesta Opetushallitus on antanut erillisen määräyksen.

5 § Ammattitaidon arviointi näyttötutkinnoissa

Ammattitaidon arvioinnissa tulee perusteellisesti ja huolellisesti tarkastella sitä, miten tutkinnon suorittaja on osoittanut osaavansa sen, mitä tutkinnon perusteissa ko. tutkinnon osan ammattitaitovaatimuksissa edellytetään. Arvioinnissa käytetään tutkinnon perusteissa määriteltyjä arviointikriteerejä. Arvioinnissa tulee käyttää monipuolisesti erilaisia ja ensisijaisesti laadullisia arviointimenetelmiä. Vain yhden menetelmän käytöllä ei välttämättä saada luotettavaa tulosta. Arvioinnissa otetaan huomioon ala- ja tutkintokohtaiset erityispiirteet tutkinnon perusteiden mukaisesti. Mikäli tutkinnon suorittajalla on luotettavia selvityksiä aikaisemmin osoitetusta osaamisesta, arvioijat arvioivat niiden vastaavuuden näyttötutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimukseen. Arvioijat ehdottavat dokumentin tutkintotoimikunnalle tunnustettavaksi osaksi näyttötutkinnon suoritusta. Lopullisen päätöksen aiemmin osoitetun ja luotettavasti selvitetyn osaamisen tunnustamisesta tekee tutkintotoimikunta.

Ammattitaidon arviointi on prosessi, jossa arviointiaineiston keräämisellä ja arvioinnin dokumentoinnilla on keskeinen merkitys. Työelämän sekä opettajien edustajat tekevät kolmikantaisesti huolellisen ja monipuolisen arvioinnin. Jokaisen tutkinnon suorittajan tulee selvästi saada tietoonsa arvioinnin perusteet. Tutkinnon suorittajalle on annettava mahdollisuus suoritustensa itsearviointiin. Näyttötutkinnon järjestäjä laatii arvioinnin kohteena olevan tutkinnon osan suorittamisesta arviointipöytäkirjan, jonka arvioijat allekirjoittavat. Tutkinnon suorittajalle tämän jälkeen annettava palaute on osa hyvää arviointiprosessia. Lopullisen päätöksen arvioinnista tekee tutkintotoimikunta.

Arvioijat

Tutkinnon suorittajan ammattitaitoa arvioivilla henkilöillä tulee olla hyvä ammattitaito ko. näyttötutkinnon alalta. Tutkintotoimikunta ja näyttötutkinnon järjestäjä sopivat arvioijista näyttötutkintojen järjestämissopimuksessa.

Arvioinnin oikaisu

Tutkinnon suorittaja voi lainsäädännön mukaisen määräajan puitteissa pyytää arvioinnin oikaisua tutkintotoimikunnalta, jonka toimialaan ja -alueeseen kyseessä oleva tutkinto kuuluu.

Kirjallinen oikaisupyyntö osoitetaan tutkintotoimikunnalle. Tutkintotoimikunta voi arvioijia kuultuaan velvoittaa toimittamaan uuden arvioinnin. Arviointia

koskevasta oikaisuvaatimuksesta annettuun tutkintotoimikunnan päätökseen ei voi hakea muutosta valittamalla.

6 § Todistukset

Näyttötutkintotodistuksen ja todistuksen tutkinnon osan tai osien suorittamisesta antaa tutkintotoimikunta. Todistuksen valmistavaan koulutukseen osallistumisesta antaa koulutuksen järjestäjä. Opetushallitus on antanut määräyksen näyttötutkinnoista, näyttötutkintoon valmistavasta koulutuksesta ja oppisopimuskoulutuksesta annettaviin todistuksiin merkittävistä tiedoista.

Näyttötutkinnon osan tai osien suorittamisesta annetaan todistus silloin, kun näyttötutkintoon osallistuva sitä pyytää. Tutkintotodistuksen ja myös todistuksen tutkinnon osan tai osien suorittamisesta allekirjoittavat tutkintotoimikunnan edustaja ja näyttötutkinnon järjestäjän edustaja.

Opetushallituksen hyväksymään ammattikirjaan tehty merkintä näyttötutkinnon suorittamisesta on tutkintotodistukseen rinnastettava todistus näyttötutkinnon suorittamisesta. Näyttötutkinnon järjestäjä hankkii ja allekirjoittaa ammattikirjan. Ammattikirja on näyttötutkinnon suorittajalle maksullinen.

7 § Näyttötutkintoon valmistava koulutus

Näyttötutkintoihin osallistumiselle ei voida asettaa koulutukseen osallistumista koskevia ennakkoehtoja. Pääsääntöisesti tutkinnot suoritetaan kuitenkin valmistavan koulutuksen yhteydessä.

Valmistava koulutus tulee järjestää tutkintojen perusteiden mukaisesti. Koulutus ja tutkintotilaisuudet on jäsennettävä tutkinnon osien mukaisesti. Näyttötutkintoon valmistavaan koulutukseen osallistuvalla tulee osana koulutusta järjestää mahdollisuus osallistua tutkintotilaisuuksiin ja suorittaa näyttötutkinto.

2 Luku

KULTAAJAMESTARIN ERIKOISAMMATTITUTKINNON MUODOSTUMINEN

1 § Tutkinnon osat

Kultaajamestarin erikoisammattitutkinto muodostuu kolmesta pakollisesta (1, 2 ja 3) tutkinnon osasta, jotka ovat

1. Kultaajamestarin työmenetelmät
2. Kullatun kohteen korjaus ja sen dokumentointi
3. Esimiehenä toimiminen

Tutkinto on valmis, kun tutkinnon kolme pakollista osaa on suoritettu hyväksytysti. Näiden lisäksi tutkinnon suorittaja voi vapaasti liittää tutkintoonsa osan

4. Yrittäjäyys.

KULTAAJAMESTARIN ERIKOISAMMATTITUTKINNOSSA VAADITTAVA
AMMATTITAITO JA ARVIOINNIN PERUSTEET**1 § Kultaajamestarin työmenetelmät**

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
Tutkinnon osan suorittaja tuntee polimentti- eli kiiltokultauksen sekä öljy- ja liimakultauksen.	Yleisimmät kultausmenetelmät Tutkinnon osan suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • tietää eri käyttötarkoituksiin soveltuvat kultausmenetelmät • tietää kultausmenetelmien valintaan vaikuttavat olosuhteiden vaatimukset • tietää eri kultaustekniikoihin soveltuvat lehtimetallit.
Tutkinnon osan suorittaja tietää eri kultausmenetelmiin soveltuvat alustamateriaalit ja niiden ominaisuudet kultauksessa.	Kullattavat alustamateriaalit Tutkinnon osan suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • tietää, miten puu, kivi, metalli ja kipsi soveltuvat kultauksen pohjamateriaaleiksi • osaa valita työhön sopivan kultausmenetelmän ja -alustan • osaa tehdä alusmateriaaleille vaadittavat esikäsittelyt.
Tutkinnon osan suorittaja tuntee kultaustyön pohjustusmenetelmiä ja osaa valita ja käyttää niitä.	Pohjustaminen Tutkinnon osan suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • tuntee eri kultausalustoihin ja -menetelmiin soveltuvia pohjustuksia • osaa valmistaa pohjustusaineita • osaa tehdä pohjustuksia.
Tutkinnon osan suorittaja osaa käsitellä pohjustuksen.	Pohjustusten käsittelyt Tutkinnon osan suorittaja <ul style="list-style-type: none"> • osaa tehdä valittuihin alustoihin, pohjustuksiin ja kultausmenetelmiin soveltuvat märkä- ja kuivahionnat sekä leikkaukset.

<p>Tutkinnon osan suorittaja osaa kultaamalla koristella erilaisia kohteita.</p>	<p>Koristeosien(ornamentit) valmistus Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa tehdä tarkoitukseen sopivat kipsi- tai massakoristeet, kraveeraukset ja pikeeraukset.
<p>Tutkinnon osan suorittaja osaa polimenttikullata.</p>	<p>Kultausmenetelmät 1. Polimentti- eli kiiltokultaus Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa tehdä kiiltokultaukseen vaadittavat pohjustukset • osaa valita ja valmistaa kohteeseen polimentin soveltuvine sideaineineen • osaa valita ja valmistaa laskuveden • osaa valita kohteeseen soveltuvan lehtimetallin • osaa tehdä kultaustyön tarkoitukseen sopivilla työvälineillä ja -tekniikoilla, joissa näytetään polimenttityöt, lehden leikkaaminen tyynyllä, lehden lasku lekarilla ja kiillotus agaattikivellä riittävän laajalle pinnalle • osaa tehdä tarvittavat polimenttikultauksen viimeistelyt.
<p>Tutkinnon osan suorittaja osaa tehdä öljykultauksen.</p>	<p>Kultausmenetelmät 2. Öljykultaus Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa valita sisä- tai ulkotiloihin soveltuvan pohjusteen ja öljyn sekä lehtimetallin • osaa tehdä pohjustuksen ja öljyämisen • osaa tehdä kultaustyön tarkoitukseen sopivilla työvälineillä ja -tekniikoilla riittävän laajalle pinnalle • osaa tehdä tarvittaessa pinnan suojauksen tarkoitukseen soveltuvilla lakoilla • osaa tehdä tarvittaessa mattaukset, patinoinnit tai muun työhön soveltuvan viimeistelyn.

<p>Tutkinnon osan suorittaja osaa liimakullata.</p>	<p>Kultausmenetelmät 3. Liimakultaus, mattapinta Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa valita ja valmistaa liimakultaukseen sopivan pohjusteen • osaa tehdä pohjusteen • osaa valita ja valmistaa kohteeseen soveltuvan sideaineen ja laskuveden • osaa valita kohteeseen soveltuvan lehtimetallin • osaa tehdä kultaustyön tarkoitukseen sopivilla työvälineillä ja -tekniikoilla, joissa näytetään lehden leikkaus tyynyllä ja lehden lasku lekarilla • osaa tehdä suojaukset, mattaukset, patinoinnit tai jonkin muun viimeistelyn, joka sopii parhaiten kullattuun pintaan.
<p>Tutkinnon osan suorittaja osaa tarvittaessa ratkaista kultaustyössä esiintyviä ongelmatilanteita</p>	<p>Kultausongelmien ratkaiseminen Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa ratkaista kultaustyössään esiintyvät ongelmat, kuten selvittää syyn kiiltokultauksen saumojen näkymiselle, pinnan likaisuudelle, kullan huonolle kiinnittyvyydelle tai pinnan naarmuisuudelle.
<p>Tutkinnon osan suorittaja tuntee työsuojelulakia ja ymmärtää sen merkityksen ennalta ehkäisevänä ohjeena.</p>	<p>Työturvallisuusohjeet ja -määräykset Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat • tuntee ja noudattaa työturvallisuusohjeita kone- ja laitekohtaisesti • edistää kaikilla toimillaan turvallisen työskentelyn merkitystä työpaikallaan • varmistaa, että käyttöturvallisuustiedotteet ja muut ohjeet ovat saatavilla ja että niitä noudatetaan • käyttää henkilökohtaisia suojaimia ja turvalaitteita sekä osaa opastaa muita niiden käytössä.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tämän tutkinnon osan edellyttämä kultaajamestarin ammattitaito osoitetaan tekemällä alan töitä. Tutkinnon osa muodostuu yhdestä tai useammasta kultaustyöstä, jotka muodostavat sellaisen kokonaisuuden, jossa kaikki ammattitaitovaatimukset tulevat riittävän laajasti osoitetuiksi. Kullattavassa kohteessa esiintyy riittävän laajoja kiiltokullattavia alueita, esimerkiksi sileää ja leveää pintaa. Kullattavan kohteen soveltuminen tämän tutkinnon osan tutkintasuorituksiksi varmistetaan henkilökohtaisessa näyttösuunnitelmassa, jonka on laatinut tutkinnon suorittaja yhdessä tutkinnon järjestäjän ja arvioijien kanssa.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida tutkintasuorituksessa osoittaa, tarkennetaan suoritusta haastattelujen, tehtävien ja muiden luotettavien menetelmien avulla.

2 § Kullatun kohteen korjaus ja sen dokumentointi

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
Tutkinnon osan suorittaja osaa tehdä kunto- ja vauriokartoituksen sekä laatia korjaussuunnitelman.	Kullatun kohteen korjauksen suunnittelu Tutkinnon osan suorittaja <ul style="list-style-type: none">• tietää mitä ovat kunto- ja vauriokartoitukset• tietää mikä on korjaussuunnitelma• osaa selvittää korjattavan kohteen tyyli suunnan• tuntee kohteen historiallisen arvon säilyttäviä korjaustyötapoja• tunnistaa korjattavan kohteen rakenteen• tunnistaa kohteen materiaalit• tunnistaa kohteen vaurioitumistavat• tietää vaurioiden ennaltaehkäisyn toimenpiteet• osaa laatia korjaussuunnitelman, joka sisältää<ul style="list-style-type: none">– kohteen kuvaus– kohteen historiallinen arvo ja sen säilyminen korjaustyössä– työhön liittyvät suunnitelma-asiakirjat– yhteistyökumppanit– aikataulu– tarvittavat materiaalit ja niiden määrät

	<ul style="list-style-type: none"> – korjaustyön työmenetelmät – tarvittavat työkalut, koneet, laitteet ja telineet – työkohteeseen liittyvät suojaus-, jätehuolto- ja purkusuunnitelmat – työturvallisuuden varmistaminen – käyttö- ja huolto-ohjeet korjatulle kullatulle kohteelle <ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa ja osaa määritellä kultaustyön osuuden laajemmassa korjauskokonaisuudessa • osaa tulkita ja käyttää korjaushankkeen mahdollisia kaupallisia ja teknisiä asiakirjoja suunnitellessaan korjaustyötä • osaa laatia kullatun kohteen kunto- ja vauriokartoituksen sekä korjaussuunnitelman.
<p>Tutkinnon osan suorittaja osaa korjata kullattavan kohteen ja sen rakenteen.</p>	<p>Kullatun kohteen korjaaminen Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa lukea, tulkita ja toimia vauriokartoitusasiakirjojen vaatimalla tavalla • osaa noudattaa korjaussuunnitelmaa • osaa purkaa ja korjata tarvittaessa kultauksen alla olevaa rakennetta • osaa käyttää työskentelyssään soveltuvia perinteisiä ja nykyaikaisia työkaluja ja materiaaleja • hallitsee korjaustyössään tarvittavat perinteiset ja nykyaikaiset työmenetelmät • toimii yhteistyössä tilaajan, suunnittelijoiden, asiantuntijoiden ja muiden ammattilaisten kanssa • noudattaa työturvallisuusmääräyksiä.
<p>Tutkinnon osan suorittaja osaa dokumentoida kullatun kohteen korjaus- ja kultaustyön kaikki vaiheet.</p>	<p>Dokumentointi Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa laatia tilaajan, suunnittelijan, tarvittaessa Museoviraston ja Maa-kuntamuseon sekä muiden työskentelyyn osallistuvien ammattilaisten

	<p>tarpeisiin yksityiskohtaisen dokumentin korjatusta kohteesta</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa laatia dokumentista käyttökelpoisen työskentelyraportin • osaa tehdä arkistokelpoisia ja tarkoitukseen sopivia dokumentteja, joihin on valittu oikein paperi, piirustustekniikka ja -tyyli, valokuvat sekä teksti.
--	--

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tässä tutkinnon osassa tutkinnon suorittaja osoittaa ammattitaitonsa suunnittelemalla ja tekemällä laajan kullatun kohteen korjaustyön. Työstä laaditaan aina ensin kunto- ja vauriokartoitus ja korjaussuunnitelma, jotka arvioijat hyväksyvät ennen korjaustyön aloittamista. Dokumentointitaito osoitetaan kullatun kohteen korjaustyön eri toteutusvaiheissa tehtävillä dokumentoinnin kirjallisilla ja kuvallisilla raporteilla. Korjaustyö dokumentoidaan arkistokelpoisesti.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida tutkintosuorituksessa osoittaa, tarkennetaan suoritusta haastattelujen, tehtävien ja muiden luotettavien menetelmien avulla.

3 § Esimiehenä toimiminen

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja tuntee säädökset, määräykset ja sopimukset ja valvoo niiden noudattamista.</p>	<p>Säädösten, määräyksien ja sopimusten noudattaminen työnantajana</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • on perehtynyt alalla noudatettaviin säädöksiin ja määräyksiin niin, että pystyy esimiehenä ohjaamaan ja valvomaan niiden noudattamista • on selvillä alaa koskevista työehtoista ja palkkaustavoista, työnantajaa ja työntekijää koskevista velvoitteista ja oikeuksista sekä sosiaaliturvaa ja työsuojelua koskevista kysymyksistä niin, että pystyy tulkitsemaan ja noudattamaan näitä koskevia säädöksiä, määräyksiä ja sopimuksia työnantajana • osaa toimia työhönottotilanteessa.

<p>Tutkinnon osan suorittaja osaa suunnitella, organisoida ja johtaa työt joustavasti sekä seurata niiden toteutumista.</p>	<p>Töiden suunnittelu, organisointi ja johtaminen Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa suunnitella ja organisoida työtehtävät tasapuolisesti • pyrkii hyödyntämään työntekijöiden erityisosaamisen • osaa ratkaista töiden tärkeysjärjestyksen ja järjestellä työt nopeasti, taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti • toimii työnjohtajana kannustavasti ja yhteishenkeä luoden.
<p>Tutkinnon osan suorittaja osaa toimia työnopastajana ja työpaikkaohjaajana.</p>	<p>Työnopastustaidot Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää työhön perehdyttämisen merkityksen ja hallitsee organisaation työt niin, että pystyy opastamaan työntekijöitä ja työssäoppijoita työtehtäviinsä myös omalla esimerkillään • osaa suhteuttaa opetettavat tehtävät työntekijän ja työssäoppijan osaamisen tason mukaan • tuntee ammattialan koulutus- ja tutkintojärjestelmää siinä määrin, että osaa arvioida työssäoppijan edistymistä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin.
<p>Tutkinnon osan suorittaja hallitsee esimiestyössä tarvittavat viestintä-, vuorovaikutus- ja neuvottelutaidot.</p>	<p>Viestintä-, vuorovaikutus- ja neuvottelutaidot Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa ottaa vastaanottajan huomioon omassa viestinnässään ja pystyy arvioimaan oman viestintänsä toimivuutta • osaa kommunikoida vuorovaikutteisesti työyhteisön jäsenten kanssa • osaa antaa palautetta rakentavasti ja ottaa itse sitä vastaan • pystyy toimimaan puolueettomasti ja eri osapuolille tyydyttävää

	ratkaisua hakien erilaisissa ristiriitaja ongelmatilanteissa.
Tutkinnon osan suorittaja pyrkii kehittämään yrityksen toimintoja.	<p>Toimintojen kehittäminen</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> tietää uuden tiedon merkityksen toimintojen ja työtapojen kehittämisessä tukee työyhteisön jäsenten työtoimintojen kehittämisalotteita esimerkiksi kysymyksissä, jotka koskevat ergonomisia työtapoja ja työturvallisuutta, ympäristönäkökohtien huomioon ottamista tai toiminnan taloudellisuutta.
Tutkinnon osan suorittaja tunnistaa työkykyyn vaikuttavia asioita ja osaa toimia niiden mukaisesti.	<p>Työhyvinvointi</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> ymmärtää tasapainoisten ihmissuhteiden ja henkilöstön hyvinvoinnin merkityksen organisaation tulokselliselle toiminnalle tiedostaa oman roolinsa henkilöstön hyvinvoinnin ylläpitäjänä ja kehittäjänä tietää, miten henkilöstösuhteiden odotetaan toimivan työyhteisössä.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tämän tutkinnon osan ammattitaito, sen taustalla olevien tietojen ja periaatteiden hallinta sekä kyky soveltaa tietoja osoitetaan pääasiassa todellisessa työympäristössä tavanomaisten työtehtävien yhteydessä. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida tutkintosuorituksessa osoittaa, tarkennetaan suoritusta haastattelujen, tehtävien ja muiden luotettavien menetelmien avulla.

Tutkintotilaisuutta suunniteltaessa ja toteutettaessa tulee ottaa huomioon tutkinnon suorittajan oman tai hänen valitsemansa organisaation toimialan erityispiirteet.

4 § Yrittäjyys

Tutkinnon suorittaja on oikeutettu vapaasti liittämään yrittäjyyden osaksi tutkintoaan. Tämän vapaasti valittavan tutkinnon osan ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja kriteerit edellyttävät seuraavia asioita:

a) Ammattitaitovaatimukset	b) Arvioinnin kohteet ja kriteerit
<p>Tutkinnon osan suorittaja osaa arvioida henkilökohtaisia mahdollisuuksiaan ja valmiuksiaan toimia mahdollisesti kultaajan ammatissaan yrittäjänä.</p>	<p>Omien yrittäjävalmiuksien arvioiminen</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">• tietää, millaiset henkilökohtaiset valmiudet tukevat yrittäjänä menestymistä, ja pystyy erittelemään arvojaan sekä arvioimaan omia valmiuksiaan toimia yrittäjänä• osaa laatia itselleen asiantuntijoiden opastuksella kehittämissuunnitelman kultausalan yrittäjänä toimimiseksi.
<p>Tutkinnon osan suorittaja osaa tarkastella alaa ja sen tarjoamia yritystoiminnan käynnistämisen tai kehittämisen mahdollisuuksia ja riskejä.</p>	<p>Yrityksen toimintaedellytysten selvittäminen ja kehittäminen</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">• on tutustunut toimialaan niin, että osaa tarkastella sen tulevaisuuden näkymien ja kehityksen sekä markkinoiden mahdollisuuksia oman yritystoiminnan käynnistämisen kannalta• osaa tarkastella oman mahdollisen yrityksensä toiminnan tuloksellisuutta, kannattavuutta ja elinkelpoisuutta• on selvillä yrittäjän toiminnan vastuista ja velvoitteista.
<p>Tutkinnon osan suorittaja tuntee erilaisia yritystoiminnan aloitustapoja ja -muotoja ja osaa kehittää liikeidean omalle yritykselleen tai tekee oman yrityksensä kehittämissuunnitelman.</p>	<p>Liikeidean tai kehittämissuunnitelman laadinta</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none">• osaa vertailla vaihtoehtoisia tapoja käynnistää tai kehittää yritystoimintaa, koska tuntee yleisimmät Suomessa käytetyt ratkaisut, mm. yritystoiminnan muodot, aloittamisoperaatiot sekä vastuut ja riskit, ja

	<p>osaa keskustella asiantuntijoiden kanssa oman mahdollisen yritystoimintansa vaihtoehtoista</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa yhdessä asiantuntijoiden kanssa kehittää yritykselleen liikeidean tai sen kehittämissuunnitelman ja tietää, millaisia taloudellisia, tuotannollisia ja henkisiä resursseja suunnitelman toteuttaminen vaatii • osaa asiantuntijoiden kanssa arvioida suunnitelmansa onnistumisen mahdollisuuksia.
<p>Tutkinnon osan suorittaja osaa luoda asiakas- ja verkostosuhteita.</p>	<p>Asiakas- ja verkostosuhteiden luominen</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa pohtia vaihtoehtoja ja mahdollisuuksien mukaan rakentaa yrityksen jatkuvuuden kannalta merkittäviä asiakas-, toimittaja- ja muita verkostosuhteita • osaa hahmotella em. verkostokumppanien kanssa sopimuksia asiantuntijapalveluja hyödyntäen.
<p>Tutkinnon osan suorittaja osaa toimia yritystoiminnan talouden tärkeimpiä periaatteita noudattaen.</p>	<p>Taloudellinen toiminta</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa valita yrityksen kannattavuuteen vaikuttavia toimenpiteitä ja hinnoitella palveluja • osaa tulkita yrityksen tilinpäätöstä pääomien, varallisuuden, maksukyvyyn ja tuloksen suhteen sekä pohtia taloudellisen toiminnan kehittämismahdollisuuksia tarvittaessa yhteistyössä asiantuntijoiden kanssa.
<p>Tutkinnon osan suorittaja osaa käyttää asiantuntijapalveluja.</p>	<p>Asiantuntijapalvelujen käyttö</p> <p>Tutkinnon osan suorittaja</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa hakea yrityksen perustamisessa ja toiminnan eri vaiheissa tarvitsemaansa tietoa ja asiantuntijapalvelua.

c) Ammattitaidon osoittamistavat

Tutkinnon osan suorittamisessa on keskeistä, että tutkinnon suorittaja osaa arvioida omia valmiuksiaan toimia kultausalan yrittäjänä. Hän osaa tarkastella yritystoiminnan menestymisedellytyksiä, laatia yrityksensä toiminnalle liikeidean tai kehittämissuunnitelman ja laskea, kannattaako ajateltu toiminta ja elättääkö se yrittäjän.

Tutkinnon osan tutkintosuoritus on oman yrityksen liikeidea tai kehittämissuunnitelma täydennettynä toiminnan edellytyksiä ja riskejä kartoittavilla selvityksillä, tuotoksilla ja raporteilla sekä prosessin aikana tapahtunutta toimintaa kuvaavilla dokumenteilla. Tässä tutkinnon osassa tulee myös olla tutkinnon suorittajan henkilökohtainen arvio ja kehittämissuunnitelma omista mahdollisuuksistaan ja valmiuksistaan toimia kultausalan yrittäjänä.

Tutkintosuoritusta syvennetään asiantuntijoiden kanssa käytävällä keskustelulla, jossa tarkennetaan ja täsmennetään kultausalan yrittäjäksi aikovan tai kultausalan yrittäjänä toimivan valmiuksia liikeidean tai kehittämissuunnitelman toteuttamiseen. Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida tutkintosuorituksessa osoittaa, täydennetään suoritusta haastattelujen, tehtävien ja muiden luotettavien menetelmien avulla.

Arviointi suoritetaan elinkeinoelämän osapuolten, yrittäjyyden asiantuntijoiden ja koulutuksen edustajien yhteistyönä.